

İkinci Lem'a'da istiğfar ve öneminden bahsediliyor. Peki tövbe istiğfar nasıl yapılmalıdır? Bunun belirli kuralları var mıdır? Yoksa namazdan sonra istiğfar çekmek yeterli midir?

İstiğfar: Kısaca "**estağfirullah**" diye ifade edilen istiğfar, Cenab-ı Hakk'tan kusurlarının affedilmesini, günahlarının bağışlanmasını dilemek ve istemek manasına geliyor. Yani insanın manevi kir ve paslardan arınması için Allah'tan af dilemesi ve manevi temizlik yapması demektir. Bunun sabit ve tek formatı söz konusu değildir. Arapça geçen istiğfar ifadelerini tekrar etmek mümkün olduğu gibi, ellerini açıp, "*Allah'ım, günahlarımı affeyle, kusurlarımdan dolayı pişmanım.*" demek de istiğfara girer.

İstiğfar, insanın bütün maddi ve manevi kirlerinden ve paslarından arınması ve temizlenmesi gerekir. Zira insanın her bir azasının ve duygusunun sevabı olduğu gibi, kusuru ve günahı da vardır. Mesela dilin kusur ve günahı batıl konuşmak ve gıybet etmek iken, gözün günah ve kusuru harama bakmak, kulağınki, haram sesleri dinlemek, mideninki, haram şeyleri yemek, kalbinin ise mecazi şeyleri sevmesidir vs... İşte insan tövbe ve istiğfar ederken, bu sayılan veya sayılmayan şeylerin hepsinden istinkaf edip kaçınması gerekir.

Üstad Hazretlerinin şu ifadeleri istiğfarın ana umdesinin ne olduğunu izah eder mahiyettedir:

"İKİNCİ NOKTA: Şeytanın mühim bir desisesi, insana kusurunu itiraf ettirmemektir, tâ ki istiğfar ve istiâze yolunu kapasın. Hem nefis-i insaniyenin enâniyetini tahrik edip, tâ ki nefis kendini avukat gibi müdafaa etsin, âdeta taksirattan takdis etsin."

"Evet, şeytanı dinleyen bir nefis, kusurunu görmek istemez. Görse de, yüz tevil ile tevil ettirir. سِرِّيًّا سِرِّيًّا كَيْفَ يَكْتُمُ كُنْءَاصِرُ الرُّنْيَعُوْ, nefisine nazar-ı rıza ile baktığı için, ayıbını görmez. Ayıbını görmediği için itiraf etmez, istiğfar etmez, istiâze etmez, şeytana maskara olur. Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm gibi bir peygamber-i âlîşan **كَيْفَ رَبُّنَا كَيْفَ نَفْسِي** nefse nasıl ,halde dediği **إِلَّا مَا رَجَمَ رَبِّي** itimad edilebilir?"

"Nefsini ittiham eden, kusurunu görür. Kusurunu itiraf eden, istiğfar eder. İstiğfar eden, istiâze eder. İstiâze eden, şeytanın şerrinden kurtulur. Kusurunu görmemek, o kusurdan daha büyük bir kusurdur. Ve kusurunu itiraf etmemek, büyük bir noksanlıktır. Ve kusurunu görse, o kusur kusurluktan çıkar. İtiraf etse, affa

müstehak olur."(1)

Evet, kusuru görebilmek tövbe ve istiğfarın girişi ve yarısı hükmündedir. Kusuru görmemek ise, *-Allah korusun-* firavunluğa gidişin başlangıcı ve çekirdeği hükmündedir. Bu sebeple nefsin kusur ve ayıplarını görmek kemalattan ve güzel hasletler sınıfındandır.

İstiğfarın özü ve esası da insanın kusur ve ayıplarını görmesi ve elinden geldiği kadar ondan kaçınmasıdır. **Dil ile istiğfar edip göz yaşı dökmek** ise, istiğfarın şekil boyutu ya da bir şubesi niteliğindedir.

(1) bk. [Lem'alar, On Üçüncü Lem'a.](#)